

Hàng giả vật tư nông nghiệp: Mối nguy đối với an ninh lương thực và phát triển bền vững

14:29 27/07/2026

Phân bón, thuốc bảo vệ thực vật và giống cây trồng là những yếu tố đầu vào quyết định năng suất, chất lượng nông sản. Tuy nhiên, tình trạng sản xuất, kinh doanh hàng giả, hàng kém chất lượng trong lĩnh vực vật tư nông nghiệp vẫn diễn biến phức tạp, gây thiệt hại lớn cho người nông dân, làm suy giảm chất lượng nông sản, ảnh hưởng đến môi trường và đe dọa mục tiêu phát triển nền nông nghiệp bền vững.

Hàng giả len lỏi vào đồng ruộng, gây hệ lụy nhiều mặt

Nông nghiệp vẫn là một trong những trụ cột quan trọng của nền kinh tế, đóng vai trò bảo đảm an ninh lương thực quốc gia và tạo sinh kế cho hàng chục triệu người dân. Trong chuỗi sản xuất nông nghiệp, phân bón, thuốc bảo vệ thực vật và giống cây trồng được xem là những yếu tố đầu vào có ý nghĩa quyết định đến năng suất, chất lượng cũng như hiệu quả kinh tế của mỗi vụ mùa.

Tuy nhiên, nhiều năm qua, tình trạng sản xuất, kinh doanh vật tư nông nghiệp giả, kém chất lượng vẫn diễn biến phức tạp. Mặc dù các lực lượng chức năng liên tục mở các đợt cao điểm kiểm tra, xử lý nhưng hàng giả vẫn len lỏi vào thị trường, đặc biệt tại các địa bàn nông thôn và vùng sản xuất nông nghiệp trọng điểm.

Cơ quan chức năng tỉnh Đắk Lắk thu giữ hàng nghìn bao phân bón giả do Chánh và My sản xuất, phân phối. (Ảnh: Đức Nguyễn)

Thời gian gần đây, nhiều vụ việc quy mô lớn đã bị phát hiện. Công an tỉnh Đắk Lắk triệt phá đường dây sản xuất, buôn bán thuốc bảo vệ thực vật giả liên tỉnh, thu giữ hơn 7.000 chai và 14.000 gói thuốc bảo vệ thực vật giả. Tại Cần Thơ, lực lượng chức năng phát hiện nhóm đối tượng sản xuất, buôn bán phân bón giả với số lượng gần 4.600kg phân bón và hơn 1.300 lít phân bón các loại. Bên cạnh đó, nhiều vụ sản xuất, kinh doanh lúa giống giả, cây giống kém chất lượng cũng liên tiếp bị phát hiện tại các địa phương.

Theo các chuyên gia, hậu quả mà hàng giả trong lĩnh vực vật tư nông nghiệp gây ra không chỉ dừng lại ở những thiệt hại kinh tế trước mắt; khi sử dụng phân bón hoặc thuốc bảo vệ thực vật không bảo đảm chất lượng, cây trồng không hấp thu đủ dinh dưỡng, sinh trưởng kém, giảm năng suất, thậm chí chết hàng loạt. Người nông dân buộc phải tăng lượng vật tư sử dụng hoặc kéo dài thời gian chăm sóc, khiến chi phí sản xuất ngày càng gia tăng.

Nhiều trường hợp, nông dân chỉ phát hiện mình mua phải hàng giả khi cây trồng đã bị ảnh hưởng nghiêm trọng, khi đó không chỉ khoản đầu tư ban đầu bị mất trắng mà còn kéo theo nguy cơ nợ nần, ảnh hưởng trực tiếp đến đời sống và thu nhập của cả gia đình.

Không dừng lại ở đó, việc sử dụng vật tư nông nghiệp giả còn gây ra những hệ lụy lâu dài đối với môi trường. Các loại phân bón, thuốc bảo vệ thực vật không đạt tiêu chuẩn có thể làm suy thoái đất, ô nhiễm nguồn nước, ảnh hưởng đến hệ sinh thái và làm giảm chất lượng nông sản.

Trong bối cảnh nông nghiệp Việt Nam ngày càng hội nhập sâu rộng với thị trường quốc tế, yêu cầu về chất lượng, an toàn thực phẩm và truy xuất nguồn gốc ngày càng khắt khe. Chỉ một lô hàng sử dụng thuốc bảo vệ thực vật ngoài danh mục hoặc tồn dư hóa chất vượt ngưỡng cho phép cũng có thể ảnh hưởng đến uy tín của cả vùng sản xuất, gây thiệt hại cho hoạt động xuất khẩu và làm suy giảm năng lực cạnh tranh của nông sản Việt Nam trên thị trường quốc tế.

Các chuyên gia cho rằng, một trong những nguyên nhân khiến tình trạng hàng giả trong lĩnh vực vật tư nông nghiệp vẫn tồn tại là do quy mô thị trường quá lớn. Hiện nay, Việt Nam có khoảng hơn 700 cơ sở sản xuất phân bón với hàng chục nghìn chủng loại sản phẩm lưu hành trên thị trường, riêng thuốc bảo vệ thực vật có hơn 4.000 tên thương phẩm khác nhau. Sự đa dạng này khiến người tiêu dùng gặp khó khăn trong việc nhận diện sản phẩm thật, giả, đồng thời tạo ra những kẽ hở cho các đối tượng vi phạm lợi dụng.

Các đối tượng sản xuất, kinh doanh hàng giả ngày càng sử dụng nhiều thủ đoạn tinh vi. Chúng làm giả nhãn hiệu của các doanh nghiệp uy tín, ghi nhãn mập mờ, quảng cáo sai công dụng hoặc thổi phồng hiệu quả sản phẩm nhằm đánh lừa người mua. Không ít trường hợp còn áp dụng chính sách chiết khấu cao cho đại lý, cho mua nợ, trả chậm hoặc khuyến mại hấp dẫn để nhanh chóng đưa hàng giả ra thị trường.

Sự phát triển của thương mại điện tử cũng đặt ra những thách thức mới đối với công tác quản lý. Nhiều loại thuốc bảo vệ thực vật, phân bón được rao bán trực tuyến với thông tin không đầy đủ, nguồn gốc xuất xứ không rõ ràng, khiến việc kiểm tra, kiểm soát gặp nhiều khó khăn.

Trong khi đó, giá vật tư nông nghiệp liên tục tăng trong những năm gần đây khiến lợi nhuận từ hoạt động gian lận thương mại ngày càng lớn. Đây cũng là nguyên nhân khiến nhiều đối tượng bất chấp quy định pháp luật để sản xuất, kinh doanh hàng giả nhằm trục lợi bất chính.

Siết chặt quản lý để bảo vệ an ninh lương thực và phát triển bền vững

Trước thực trạng trên, các bộ, ngành và địa phương đang tăng cường các giải pháp kiểm tra, giám sát nhằm ngăn chặn hàng giả, hàng kém chất lượng trong lĩnh vực vật tư nông nghiệp.

Tại Lâm Đồng - một trong những trung tâm nông nghiệp công nghệ cao của cả nước công tác quản lý vật tư nông nghiệp đang được đặc biệt chú trọng. Theo thống kê của ngành chức năng, trong 10 năm qua, lực lượng chuyên môn đã thanh tra, kiểm tra 8.371 cơ sở sản xuất, kinh doanh vật tư nông nghiệp và

giống cây trồng trên địa bàn; phát hiện, xử lý 986 vụ vi phạm hành chính với tổng số tiền xử phạt hơn 6,4 tỷ đồng.

Lực lượng chức năng kiểm tra nguồn gốc các loại thuốc bảo vệ thực vật tại cơ sở kinh doanh. Ảnh: Hữu Phúc

Riêng Đội Quản lý thị trường số 13, đơn vị phụ trách địa bàn có thế mạnh về sản xuất nông nghiệp, đã chủ động triển khai nhiều giải pháp tăng cường kiểm tra, kiểm soát thị trường. Trong 6 tháng đầu năm 2026, đơn vị đã phối hợp với các lực lượng chức năng kiểm tra 23 vụ việc, xử lý 21 vụ vi phạm hành chính, thu nộp ngân sách hơn 250 triệu đồng.

Đặc biệt, lực lượng chức năng đã tăng cường kiểm tra hoạt động kinh doanh phân bón, thuốc bảo vệ thực vật, giống cây trồng và các loại vật tư phục vụ sản xuất nông nghiệp. Qua kiểm tra, đơn vị phát hiện và xử lý một vụ kinh doanh phân bón có nhãn ghi không đúng nội dung bắt buộc theo quy định của pháp luật, với giá trị lô hàng vi phạm gần 45 triệu đồng.

Không chỉ tập trung xử lý vi phạm, các cơ quan chức năng còn đẩy mạnh công tác tuyên truyền, phổ biến pháp luật cho người dân và các cơ sở kinh doanh. Trong 10 năm qua, ngành nông nghiệp Lâm Đồng đã tổ chức 273 lớp tập huấn liên quan đến phân bón, thuốc bảo vệ thực vật và các quy định pháp luật mới, thu hút hơn 25.000 lượt người tham gia.

Nhiều chương trình hướng dẫn nhận diện hàng giả, sử dụng vật tư nông nghiệp an toàn, sản xuất theo tiêu chuẩn VietGAP, cấp mã số vùng trồng và thu gom

bao bì thuốc bảo vệ thực vật sau sử dụng cũng được triển khai rộng rãi. Đây được xem là bước chuyển quan trọng từ tư duy sản xuất theo số lượng sang sản xuất an toàn, chất lượng và bền vững.

Tuy nhiên, các chuyên gia nhận định, cuộc chiến chống hàng giả trong lĩnh vực vật tư nông nghiệp vẫn còn nhiều khó khăn, số lượng cơ sở sản xuất, kinh doanh quá lớn trong khi lực lượng thanh tra chuyên ngành ở nhiều địa phương còn mỏng. Nhiều đại lý vật tư nông nghiệp nhỏ lẻ nằm phân tán ở khu vực nông thôn, vùng sâu, vùng xa khiến việc kiểm tra thường xuyên gặp trở ngại.

Bên cạnh đó, một số chế tài xử phạt hiện nay vẫn chưa đủ sức răn đe so với lợi nhuận mà các đối tượng thu được từ hoạt động sản xuất, kinh doanh hàng giả. Trong khi đó, sự phối hợp giữa các cơ quan quản lý ở một số địa phương chưa thật sự đồng bộ và quyết liệt.

Theo các chuyên gia và đại diện các hiệp hội ngành hàng, để ngăn chặn hiệu quả tình trạng phân bón giả, thuốc bảo vệ thực vật giả, cần tiếp tục hoàn thiện hệ thống chính sách quản lý, rà soát các quy định không còn phù hợp với thực tiễn. Đồng thời, tăng cường phối hợp giữa lực lượng công an, quản lý thị trường, ngành nông nghiệp và chính quyền địa phương trong công tác thanh tra, kiểm tra và xử lý vi phạm.

Cùng với đó, cần xây dựng các chuyên án đấu tranh đối với những đường dây sản xuất, buôn bán vật tư nông nghiệp giả quy mô lớn; kiên quyết truy cứu trách nhiệm hình sự đối với các trường hợp vi phạm nghiêm trọng. Công tác tuyên truyền, đào tạo và nâng cao nhận thức cho nông dân cũng cần được đẩy mạnh hơn nữa để người dân có đủ kiến thức nhận diện hàng thật, hàng giả và chủ động lựa chọn những sản phẩm có nguồn gốc rõ ràng.

Trong bối cảnh nông nghiệp Việt Nam đang chuyển mạnh sang mô hình sản xuất xanh, tuần hoàn và công nghệ cao, việc kiểm soát chất lượng vật tư nông nghiệp không chỉ là nhiệm vụ của cơ quan quản lý nhà nước mà còn là yêu cầu cấp thiết để bảo vệ người sản xuất, bảo đảm chất lượng nông sản và giữ vững uy tín của nông nghiệp Việt Nam.

Chống hàng giả trong lĩnh vực vật tư nông nghiệp vì thế không chỉ là cuộc chiến bảo vệ quyền lợi của người nông dân, mà còn là nhiệm vụ quan trọng nhằm bảo đảm an ninh lương thực, bảo vệ môi trường và tạo nền tảng cho sự phát triển bền vững của nền nông nghiệp quốc gia trong những năm tới.

Thiên Trường